МОДУЛ М9 - Мастер пројекат, 30 ЕСПБ
4. семестар мастер академских студија, Архитектура 2014/15

М9.1. Теза - 10 ЕСПБ
М9. 2. Пројекат – 20 ЕСПБ

УПУТСТВО за рад на мастер пројекту

Садржај мастер пројекта

Мастер пројекат представља рад у коме студент повезује сва стечена знања и вештине, показује да влада процесом истраживања, концептуализације, пројектовања и материјализације сложених урбанистичких или архитектонско-урбанистичких целина. По правилу, задаци мастер пројекта су синтезни.

Мастер пројекат садржи три дела са јасно препознатљивим истраживачким и апликативним компонентама:
1) истраживачки део, подразумева дефинисање пројектног задатка и теме пројекта– писану тезу мастер пројекта,
2) графички и просторни приказ архитектонско-урбанистичког или урбанистичког идејног решења са додатним елементима идејног пројекта из посебних области пројектовања, технологије, окружења, културе, комуникације, управљања и норматива, које дефинише ментор
3) усмену јавну одбрану мастер пројекта пред менторском комисијом.

Током рада студент треба да покаже висок степен самосталности у свим фазама пројекта од дефинисања пројектног задатка до завршне одбране.

Теза мастер пројекта захтева од студената да, на основу веома отвореног тематског и просторног оквира задатог од стране ментора, истражи контекст и обради специфичне аспекте задатка, успостави програмску стуктуру пројекта, као и да јасно дефинише пројектни задатак и тему пројекта на основу којих ће приступити изради пројекта. Од изузетне важности је креативни однос тезе мастер пројекта према савременим тенденцијама у архитектури, као и критички однос према локалном окружењу у коме настаје пројекат.

Кроз рад на идејном решењу урбанистичке или архитектонско-урбанистичке целине са елементима идејног пројекта студент се оспособљава да, на основу тезе мастер пројекта и самостално развијеног пројектног задатка са програмом, повезује теоретска становишта и практично деловање, примењује савремене архитектонска схватања, успоставља аутентичне методе пројектовања, доноси самосталне одлуке и проналази оригиналне одговоре на проблеме који настају током процеса пројектовања.

Усмена јавна одбрана мастер пројекта пружа прилику студентима да успоставе одговарајућу комуникацију не само са менторском комисијом која је пратила његов рад већ и са разноврсним аудиторијом који присуствује одбрани.

Студијска правила мастер пројекта

- Услов за упис су положени сви пројектни модули на дипломским академским студијима (М4, М5, М6).

- Студенти који нису стекли услов да упишу мастер пројекат у семестру, могу га поново уписати поново тек у пролетњем семестру наредне школске године.

- Студенти раде мастер пројекат у менторском студију.

- Менторски студио води један наставник – ментор мастер пројекта.

- Менторски студио има 10 студената.

- Ментор организује менторску комисију са по једним чланом из сваког департмана, изузев департмана ментора.

- Ментор може бити члан менторске комисије коју, као ментор, организује члан његове менторске комисије.

- Ментор може бити члан и других менторских комисија. **(поред свог студија још у максимално 3 комисије)**

- **Наставник може бити члан максимално у 4 менторске комисије.**

- Менторска комисија се успоставља на почетку семестра и прати рад студента током целог семестра.

- Члан менторске комисије може бити гостујући наставник који није запослен на факултету

- Гостујући члан менторске комисије има иста права и обавезе на усменој одбрани као и остали чланови

менторске комисије.

- У односу на тему завршног рада Ментори формулишу тематски и просторни оквир пре почетка семестра на основу којих студенти бирају ментора.

- Уколико је број пријављених студента већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу посебних критеријума које наводи у својој пријави.

- На основу тематског или/и просторног оквира студент дефинише пројектни задатак.

- Рад на мастер пројекту траје 21 недељу. (укључујући и јавну усмену одбрану рада)

- Сваки студент добија од ментора јединствени студентски картон у коме се прати његов рад на мастер пројекту.

- Сваке недеље студент има обавезне полусатне консултације са ментором и петнаесто-минутне са сваким чланом менторске комисије.

- Консултације се одвијају у салама и кабинетима наставника у терминима утврђеним распоредом.

- Долазак на консултације бележи се у студентов картон.

У току првих 6 недеља студент спроводи истраживање на основу кога саставља тезу мастер пројекта. Теза мастер пројекта обрађује шири технички, уметнички, социјални , психолошки, економски, културни и др. контекст пројекта, као и поједине специфичне аспекте пројектовања, на основу којих се дефинише пројектни задатак и тему пројекта. Теза мастер пројекта садржи најмање два табака текста и додатне графичке илустрације или фотографије.

Седме недеље студент брани тезу пред својом менторском комисијом.
Менторска комисија оцењује тезу и одобрава студенту даљи рад на пројекту. Оцене са одбрана теза предају се студентској служби најкасније до **09. априла 2015**.

Двадесет прве недеље, два дана пре почетка свих усмених одбрана, у **недељу 28. јуна 2015. године** у 10 сати сви студенти који желе да бране рад у року су дужни да према упутству које је могуће преузети са сајта факултета, своје пројекте поставе на завршној изложби. Студенти који не буду, на време, доставили овај прилог неће бити у могућности да бране рад и сматраће се да су одустали од одбране у школској 2014/2015. години.

Двадестпрве недеље, студент приступа јавној усменој одбрани мастер пројекта пред својом менторском комисијом.

Услов за излазак на јавну одбрану мастер пројекта поред завршеног мастер пројекта су положени сви испити предвиђени студијским програмом Мастер академских студија.

Начин и критеријуми оцењивања, као и детаљнија упутства о садржају рада и начинима презентације биће накнадно утврђени посебним протоколом за оцењивање који је саставни део правилника о завршном раду.

Студенти који без легитимног оправдања, не предају рад на време, изостану са јавних усмених одбрана пројеката или не добију пролазну оцену уписују нови програм мастер пројекта у наредној школској години (према терминском плану) и понављају читав процес од почетка до јавне усмене одбране у јулу.

Термински план мастер пројекта

Ментори мастер пројекта предају руководиоцу студијске целине, прелиминарну испуњену пријаву Мастер студија до **22. јануара 2015. године**

Курикулуми мастер пројеката објављују се на сајту факултета од **26. јануара 2015. године.**

Пријављивање студената је у понедељак **02. фебруара 2015. године у 12 сати у кабинетима ментора.**
Приликом пријаве студенти достављају: једну А4 страницу са својим курикулумом, дигитални портфолио у ПДФ формату на ЦД-у и изјаву.

Сваки студент може да се пријави само код једног ментора, што потврђује својом изјавом.

Уколико се један студент пријави код више ментора биће кажњен.

Менторски студио има 10 студената

Уколико је број пријављених студента већи од десет, ментор има право да бира студенте са којима ће радити на основу критеријума које наводи у пријави.

Сви ментори објављују спискове студената и број слободних места за свој мастер пројекат на вратима кабинета у понедељак **02. фебруара до 16** сати.

Сви ментори достављају у електронском облику спискове студената и број слободних места за свој мастер пројекат администратору факултетског сајта *redakcijasajta@arh.bg.ac.rs* у **понедељак**, **02. фебруара до 16** сати.

Објављивање спискова примљених студената по студијима и број слободних места на факултетском сајту у понедељак **02. фебруара до 22 сата**.

Студенти који нису примљени код жељеног ментора у првом кругу конкуришу за преостала **упражњена** места рангирањем ментора у другом кругу предајом попуњеног обрасца Студенској служби у **среду 04. фебруара у 10** сати.

Руководилац студијске целине распоређује студенте код ментора на основу просечне оцене из модула М4. М5 и М6.

Коначни спискови студената објављују се на факултетском сајту у петак **06. фебруара 2015.**

Одбрана тезе пред менторском комисијом је **7. недеље у семестру.**

Завршна изложба приказа пројеката одржаће се **21. радне недеље, у понедељак 29. Јуна 2015.**

Јавна усмена одбрана мастер пројеката је **21. радне недеље, у уторак, среду и четвртак. 30. јуна, 01. и 02. јула 2015.**

Након завршетка одбране, мастер пројекти остају изложени у салама где је одржана одбрана још једну недељу и морају бити доступни Комисији за оцену усаглашености квалитета дипломских радова. Обавеза Комисије за оцену усаглашености квалитета дипломских радова је да прегледа све пројекте и достави писани коментар о раду и оцењивању на Мастер пројекту, као и да изабере најбољих 25-35 радова за изложбу.

Општи критеријуми

ОК1. Способност израде архитектонских пројеката који задовољавају естетске и техничке захтеве.
Дипломац ће имати способност да:
1. Припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника) и као одговор на задатак;
2. Разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
3. Развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.

ОК2. Адекватно знање историје и теорије архитектуре и сродних уметности, технологија и друштвених наука.
Дипломац ће имати знање о:
1. Примени одговарајућих теоријских концепата на пројектовање у студију, показујући промишљени и критички приступ.

ОК3. Знање о ликовним уметностима као утицајним за квалитет архитектонског пројекта.
Дипломац ће имати знање о:
1. Креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
2. Креативној примени сличних радова у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.

ОК5. Разумевање односа између човека и објекта и између објеката и њиховог окружења, и потребе да се објекат и простори између односе према људским потребама и мери.
Дипломац ће имати разумевање о:
1. Потребама и тежњама корисника објеката;
2. Утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
3. Начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.

ОК6. Разумевање архитектонске професије и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми пројеката који узимају у обзир социјалне факторе.
Дипломац ће имати разумевање о:
1. Природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских раодва, професионалним сарадницима и широм друштву;

ОК7. Разумевање метода истраживања и припреме пројектних задатака за архитектонски пројекат.
Дипломац ће имати разумевање о:
1. Потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за постављени пројектни задатак;

2. Потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
3. Доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.

ОК8. Разумевање конструктивних система, грађевинске и конструкторксе проблематике релевантне за архитектонско пројектовање.
Дипломац ће имати разумевање о:
1. Истраживању, критичкој процени и избору алтернативног конструктивног, грађевинског решења као и решења материјализације у складу са архитектонским пројекатом;
2. Стратегијама за изградњу објеката и способности да се интегрише знање о конструктивним принципима и грађевинским техникама;
3. Физичким особинама и карактеристикама грађевинских материјала, компонената и системима, као и утицајима ових одлукана животну средину.

ОК9. Адекватно знање о физичким проблемима,технологијама и функцији објекта у циљу обезбеђења унутрашњег комфора и заштићености.
Дипломац ће имати знање о:
1. Принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
2. Системима за постизање комфора околине у према принципима одрживог развоја;

Стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електро инсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитекотнски пројекат.

ОК10. Неопходне пројектантске вештине како би се испунили захтеви корисника у оквирима финанскијских ограничења и грађевинских прописа.
Дипломац ће имати вештине да:
1. Критички испита финансијске факторе у зависности од могуће типологије објекта, конструктивног система и избора спецификација и њихов утицај на архитектонски пројекат;
2. Разуме механизме контролисања трошкова током израде пројекта;
3. Изради пројекат који ће испуњавати услове корисника и бити у складу са правном регулативом, одговарајућим стандардима перформанси материјала и захтевима у вези са здрављем и безбедношћу корисника.

ОК11. Адекватно знање о производњи, организацији, регулативи и процедурама којима се пројекат спроводи у изграђени објекат или план интегрише у целокупни плански систем.
Дипломац ће имати знање о:
1. Основним правним, професионалним и законским одговорностима архитекте, о организацији, правилима и процедурама које се користе у преговарању и одобравању архитектонских пројеката, укључујући земљишне законе, контролу и правила изградње и прописе о здрављу и безбедности;
2. Професионалним међу-односима појединаца и организација које учествују у набављању и изради архитектонских пројеката и како су они дефинисини у уговорним и организационим структурама;
3. Основним тероијама управљања и принципима пословања који се односе на вођење и архитектонског пројекта и праксе, препознавајући текуће и надолазеће трендове у грађевинској индустрији.

Назив предмета: МОДУЛ 9– Мастер пројекат М9.1. Теза М9. 2. Пројекат
Година студија: 4. семестар мастер академских студија 2014/15
Број кредита: 10 ЕСПБ + 20 ЕСПБ = 30 ЕСПБ
Термини одржавања консултација: једном или два пута недељно од 2 до 4 сата са ментором једном или два пута недељно од 1 до 2 сата са члановима менторске комисије
Термин јавне усмене одбране мастер пројекта: Према распореду за 2014/15
Термини одбране тезе мастер пројекта: Према распореду за 2014/15

Назив тематског и просторног оквира мастер пројекта: **ПОЗНАЊ (Пољска) – Унапређење централне градске територије - некадашње индустријске зоне Реконструкција, развој, интеграција и концепт будуће изградње**	
Наставник: **проф.мр Петар Арсић**, д.и.а., консултант: проф. мр Димитрије Младеновић, , д.и.а., гост.проф. Политехника Познањ	
Број кабинета: 253	
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно најмање од 2 до 4 сата)	
Телефон: 011 3218 753	**Е-маил:** arcoprojekt@gmail.com
www адреса:	**http://arsic-arco.co.rs/index.php/sr/**

2. члан менторске комисије: **проф.др Милорад Рибар**
Број кабинета: 242
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно)
3. члан менторске комисије: **доц.др Жикица Текић**
Број кабинета: 339
Време за консултације са студентима (једном или два пута недељно)

Посебни критеријуми за пријем студената:

Поред просечне оцене из претходних пројеката на мастер студијима могу се навести и оцене других предмета, као и посебна знања и вештине која су неопходна да би студент радио на изабраном пројектном задатку.

Студент приликом избора ментора прилаже свој курикулум, портфолио и изјаву.

Курикулум на једној А4 страници садржи податке о досадашњим мастер студијима и оцене модула М4, М5 и М6, списак положених изборних предмета и одслушаних семинара.

Портфолио садржи обавезно по једну А3 страницу за сваки од пројеката урађених током мастер студија и додатно по једну А3 страницу за сваки од пројеката који су урађени изван школског програма (конкурси, радионице и сл.)

Изјава је писани текст на највише две А4 странице у коме студент објашњава своје намере и циљеве у изради мастер пројекта и разлоге због којих се одлучио да за ментора изабере одређеног наставника.

Циљеви и приступ мастер пројекту:

Приступ - Разноврсност и богатство градског амбијента и програмске понуде, као и различитост јавних и отворених градских простора везаних за централне зоне европских градова актуелна је и веома значајна тема данашњег урбанизма, архитектуре и уређења јавних градских територија.

Као конкретан истраживачки полигон нудимо град Познањ у Пољској, његову централну, а некада индустријску зону, са значајним очуваним објектима историјског архитектонског наслеђа, а кандидатима предлажемо овај комплексни локалитет на свеобухватну анализу, уопштавање, израду тезе и завршни пројекат.

Циљ - Циљ наставе је рад са кандидатима и оспособљавање кандидата за интегрално и синтезно урбанистичко-архитектонско пројектовања у ширем контексту, као и разумевање и овладавање комплексним амбијентима савременог урбаног пејзажа. Студенти ће кроз рад бити упознати са специфичним урбаним проблемима – са једне стране ту су могућности и потенцијали са техникама и методама њиховог вредновања, активирања, усмеравања и контролисања развоја, а са друге стране очекује се оспособљавање кандидата за комплексну анализу и интегралну синтезу, те конкретне пројектантске предлоге у сложеним околностима градских центара, који обилују значајним фондом историјског и културног наслеђа.

Овде се подразумева примена сазнања, ставова и нових вештина из припремног теоријског дела - тезе (предавања експерата, литература, дебате у студију, као и могућа стручна екскурзија, дискусија са градским службама града Познања, као и финална теза) у конкретном завршном пројекту, а у циљу квалитетних предлога финалног уређења и програмско-урбанистичко-архитектонске разраде једног од одабраних микро локалитета, у оквиру понуђене шире територије.

Очекује се низ квалитетних доприноса и сугестија завршних мастер дипломских пројеката, који ће бити представљени ауторитетима града Познања, на планираној изложби завршних пројеката, презентацији и дискусији.
Резултати, сугестије и доприноси наших мастер пројеката, у погледу њиховог квалитета солуција и урбанистичко-архитектонских концепција, могли би да допринесу идејама о будућем развоју и амбијенталном обогаћењу центра града Познања и специфичној „урбаној ренти“ његових централних простора, а посебно у зони која је понуђена за анализу и теоретско-пројектантску разраду.

Специфичност нашег студија огледа се у синтезном тематско истраживачком приступу (амбијентални, историјско-развојни, аспекти историјског и културног наслеђа, функционални и саобраћајни аспекти...), компаративно-развојном приступу (компаративне анализе новијих и савремених централних зона европских градова, контролисани развој, управљање ризицима и сл.), као и у погледу територијалног обухвата и размера за обрађивање пројекта.
Стога се очекује да кандидати, радом уз коришћење специфичне наведене методологије, овладају новим знањима и вештинама, које ће их квалификовати за даљи професионални рад.

Тематски или/и просторни оквир мастер пројекта:

Тематски оквир мастер пројекта је урбанистичко–архитектонско идејно решење (са елементима идејног пројекта) реконструкције, развоја, активације и концепта будуће уређења и изградње једног од најатрактивнијих централних градских подручја пољског града Познања на реци Варти, а у некадашњем производно-индустријском амбијенту. Предметна локација је од посебног значаја за градске урбанистичке службе, и са изузетним потенцијалима за даљи развој града Познања у савремену европску метрополу. У том смислу потребно је стимулисати процес регенерације и стварања услова за будући развој ове градске територије у атрактиван, функционалан и приступачан простор, повољан и пожељан за најразличитије садржаје савремених и будућих корисника, грађана и туриста, као и привлачан за инвестирање - за могућу комплексну креативну размену.

Очекује се утврђивање приоритета, потенцијала и ограничења простора (природни и створени, развојни...), са могућим предлозима за нове програме, активности и садржаје, који би унапредили и обогатили ниво атрактивности читавог простора.

Метод рада на мастер пројекту:

Током рада на пројекту биће заступљени савремени методи урбанистичког планирања и пројектовања, архитектонског пројектовања, истраживања кроз пројекат, као и методи симулације, визуелизације и презентације, кроз следеће фазе:

- анализа и систематизација доступне планске, пројектне, конкурсне и историјске грађе града Познања (могућа крађа екскурзија – Познањ),
- анализа конкретних урбаних амбијената сличних европских градова,
- истраживање аналогних примера из праксе и литературе,
- формирање пројектног задатка,
- израда тезе,
- израда урбанистичко- архитектонског решења уређења ширег простора, са елементима идејног пројекта одабраног објекта у оквиру комплекса.

Исход рада на мастер пројекту:

- разумевање интегралног градског контекста и значаја урбане регенерације и комплексне трансформације у савременој архитектонској пракси европских градова,
- разумевање значаја инклузивног пројектовања и приступа једнакости, као и пројектовања у складу са потребама разноврсних категорија корисника,
- разумевање различитих метода истраживања и способност креирања анализе, програма и задатка, управљања пројектом (подухватом), контрола ризика,
- способност да се издвоје битне информације из информационе основе за рад на пројектном задатку, те да се креативно приступи његовој припреми, разради тезе и финалног пројекта,
- способност да се примене стечена знања у комплексном реалном урбаном окружењу (град Познањ),
- оввладавање техникама и вештинама урбанистичког и архитектонског пројектовања, као и њихова примена на конкретном задатку.

Препоручена литература:

1. Abel Chris: Architecture and Identity: responses to cultural and technological change, Architectural Press, Oxford (etc.), 2000.
2. Deckker Thomas (edit.): The Modern City Revised , Spon Press, London, New York,
3. Dovey Kim: Framing Places: mediating power in built form, Routledge, London, New York, 1999.
4. Harvey Sheila, Fieldhouse Ken, Hopkins John : The Cultured Landscape: designing the environment in the 21st century, Routledge, London, New York, 2005.
5. Lynch Kevin: Good City Form, The MIT Press, Cambridge., London, 1984.

6. Marshall Tim (edit.): Trensforming Barcelona, Routledge, London, New York, 2004.
7. Стовел Херб: Културни пејзаж: нови приступ очувању културног наслеђа, Гласник Друштва Конзерватора 27, 2003, стр. 14-18.
8. Zukin Sharon: The Cultures of Cities, Bleckwell Publishers, Oxford, 1995.2000
9. Waldheim Charles (edit.): Landscape Urbanism Reader, Princeton architectural press, New York, 2006
10. *Научно-историјска грађа везана за обрађивано подручје*

Начин одбране (садржај тезе мастер пројекта и идејног решења са елементима идејног пројекта из посебних области):

ИСПИТ СЕ САСТОЈИ ОД ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ТЕЗЕ, МАСТЕР ПРОЈЕКТА И УСМЕНЕ ОДБРАНЕ

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

Критеријуми оцењивања:

ближи садржај ће бити одређен протоколом за оцењивање М9

Начин оцењивања:

Модули **М9.1. Теза** и **М9.2. Пројекат** оцењују се засебно, као два предмета.

Успех студента на испиту изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан).

М9.1. Теза	поена	М9.2. Пројекат (Архитектонско-урбанистичко или урбанистичко идејно решење са елементима идејног пројекта из посебних области)	поена 100
активности у току семестра	од 0п до 30п	активности у току семестра	од 0п до 30п
писани елаборат	од 0п до 60п	графички и просторни приказ пројекта	од 0п до 60п
усмена одбрана тезе	од 0п до 10п	усмена одбрана пројекта	од 0п до 10 п
укупно	највише 100п	*укупно*	највише 100п

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ